

• ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ • ΤΕΥΧΟΣ 173 • 15ος ΧΡΟΝΟΣ • ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2008
ΚΩΔ. 2181
• MONTHLY EDITION • NR. 173 • 15th YEAR • JANUARY - FEBRUARY 2008
COD. 2181

ΔΡΑΣΗ

Εργατοϋπαλληλικό
Κέντρο
Αθίνας

E-mail: eka@otenet.gr
http://www.eka.org.gr

ΜΠΑΛΙ 2007

Ένας οδικός χάρτης για το κλίμα

Με έναν συμβιβασμό και κυριολεκτικά την ύστατη ώρα έληξε η παγκόσμια συνδιάσκεψη για το κλίμα. Το ζητούμενο ήταν η χάραξη ενός νέου δεσμευτικού πλαισίου για μετά το 2012, οπότε λήγει η πρώτη φάση εφαρμογής του Πρωτοκόλλου του Κιότο. Η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) επέμεινε στην ανάγκη αναφοράς στο τελικό κείμενο δεσμευτικών στόχων για τη μείωση των εκπομπών των Αερίων του Φαινομένου του Θερμοκηπίου (ΑΦΘ) κατά 25 έως 40% ως το 2020 σε σχέση με τα επίπεδα του 1990. Σε αυτό το ενδεχόμενο αντιτάχθηκαν οι ΗΠΑ, ενώ αντέδρασαν επίσης ο Καναδάς και η Ιαπωνία. Από τις αναπτυσσόμενες η Κίνα και η Ινδία, που είναι και οι πλέον ρυπαίνουσες, είχαν επίσης αντίθετη άποψη. Κατόπιν αυτού και μπροστά στην επαπειλούμενη αποτυχία προτάθηκε από την Ινδονησία η συμβιβαστική λύση της μείωσης κατά 50% έως το 2050 των εκπομπών των ΑΦΘ σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2000, αλλά χωρίς δεσμευτικούς στόχους. Η πρόταση έγινε δεκτή από τους διαφωνούντες και έτσι η συνδιάσκεψη έκλεισε με μια ομόφωνη απόφαση για την επεξεργασία ενός «Οδικού χάρτη» για διαπραγματεύσεις μέχρι το τέλος του 2009.

Στο Μπαλί υπήρξε επίσης συμφωνία για (α) την έναρξη διαδικασίας για τη χρηματοδότηση της μεταφοράς καθαρών τεχνολογιών

προς τις αναπτυσσόμενες χώρες, (β) τη λειτουργία του Ταμείου Προσαρμογής προς όφελος των θιγομένων από την κλιματική αλλαγή κρατών και (γ) την έναρξη δράσεων, για πρώτη φορά, για την αντιμετώπιση της αποψίλωσης των δασών στις αναπτυσσόμενες χώρες που ευθύνεται για το 20% των παγκόσμιων εκπομπών ΑΦΘ.

Στο Μπαλί φάνηκε καθαρά ότι η υπόθεση της αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής και των εξ αυτής επιπτώσεων θα είναι μια μακρά και επίπονη διαδικασία με βήματα εμπρός αλλά καιπισωγυρίσματα και υπαναχωρήσεις από αυτούς που ρυπαίνουν και συνολικά από συμπεριφορές κατώτερες των περιστάσεων. Και να σκεφθεί κανείς ότι όλα αυτά συμβαίνουν μετά από τον καταιγισμό επιστημονικών στοιχείων τόσο κλιματολογικών (Διακυβερνητική Επιτροπή για το Κλίμα) όσο και οικονομικών (Έκθεση Ν. Stern) που παρουσιάστηκαν εντός του 2007 και έφεραν το

θέμα της κλιματικής αλλαγής στο Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ, στη συνάντηση των G8 και στο φόρουμ του Νταβός. Αλλά και μετά τα τόσα και τόσα ακραία καιρικά φαινόμενα που εκδηλώθηκαν και εκδηλώνονται με ιδιαίτερη ένταση και συχνότητα πλήττοντας αδιακρίτως περιοχές του Πλανήτη με μεγαλύτερες συνέπειες όπως είναι αναμενόμενο στις φτωχές περιοχές,

Σ' ΑΥΤΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

στην εργασία • Μυοσκελετικές παθήσεις που σχετίζονται με την εργασία • Περιβαλλοντικά νέα

IN THIS ISSUE

• BALI: A road map for Climate change • Noise at work
• Musculoskeletal disorders • Environmental news from Greece and Worldwide

Ο θόρυβος στην εργασία

Οι στάθμες θορύβου στους εργασιακούς χώρους συχνά υπερβαίνουν τις οριακές τιμές σε πολλούς τομείς, όπως η γεωργία, οι κατασκευές, η βιομηχανία τροφίμων και ποτών, η ξυλουργία, τα χυτήρια, ο τομέας της ψυχαγωγίας. Σε υψηλές στάθμες θορύβου εκτίθενται περισσότερο οι ειδικευμένοι τεχνίτες στο χώρο της βιοτεχνίας, οι ειδικευμένοι εργάτες, οι εργαζόμενοι στον γεωργικό τομέα και στις ένοπλες δυνάμεις. Σε ορισμένους τομείς, οι γυναίκες μπορεί να εκτίθενται υπερβολικά σε δυνατό θόρυβο. Η έκθεση σε δυνατούς θορύβους φαίνεται να επηρεάζει περισσότερο τους νεότερους εργαζόμενους.

Επιπτώσεις στην υγεία από τον θόρυβο

• Απώλεια της ακοής

Η θορυβογενής απώλεια της ακοής εξακολουθεί να είναι η συνηθέστερη αναγνωρισμένη επαγγελματική ασθένεια. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα Ευρωπαϊκής έρευνας το 7% των ευρωπαίων εργαζομένων θεωρούν ότι η εργασία επηρεάζει την υγεία τους προκαλώντας διαταραχές της ακοής.

• Εμβοές

Η θορυβογενής απώλεια της ακοής συνοδεύεται συχνά από εμβοές ή την αίσθηση κουδουνίσματος στα αυτιά. Υπάρχουν ελάχιστα στοιχεία σχετικά με τις εμβοές. Σύμφωνα με έρευνα που διεξήχθη το 2003 στο Ηνωμένο Βασίλειο, εκτιμάται ότι 153.000 άνδρες και 26.000 γυναίκες, ηλικίας από 35 έως 64 ετών, αντιμετώπιζαν σοβαρά προβλήματα ακοής που οφείλονταν στο θόρυβο στην εργασία, και περίπου 266.000 άνδρες και 84.000 γυναίκες υπέφεραν από επίμονες εμβοές.

• Ακουστικός κλονισμός

Ο ακουστικός κλονισμός είναι όρος που χρησιμοποιείται για την περιγραφή των φυσιολογικών και ψυχολογικών συμπτωμάτων που μπορεί να βιώσει ένα άτομο αφού ακούσει έναν ξαφνικό, απρόσμενο, δυνατό θόρυβο μέσω του ακουστικού του τηλεφώνου ή μιας τηλεφωνικής συσκευής. Οι εργαζόμενοι που κινδυνεύουν περισσότερο είναι οι τηλεφωνητές που εργάζονται στα κέντρα κλήσεων. Το πρόβλημα μπορεί να οξυνθεί, εάν τα κέντρα κλήσεων είναι τόσο θορυβώδη, ώστε οι τηλεφωνητές να αναγκάζονται να αυξήσουν την ένταση του ήχου περισσότερο απ' ό,τι θα απαιτούνταν σε ένα ήσυχο μέρος.

• Συνδυασμένες επιπτώσεις

Η απώλεια της ακοής μπορεί επίσης να προκληθεί ή να αυξηθεί από τη χρήση χημικών ουσιών. Στις γνωστές ωτοτοξικές ουσίες συγκαταλέγονται διαλύτες, μέταλλα, φαρμακευτικές ουσίες και ασφουξιγόνα. Οι εργασίες με υψηλή έκθεση σε θόρυβο και σε επικίνδυνες ουσίες ή δονήσεις σχετίζονται με την τυπογραφία, τη ζωγραφική, τη ναυπηγική, τις κατασκευές, τη μεταποιητική βιομηχανία, τα χημικά προϊόντα, το πετρέλαιο, τα δερμάτινα προϊόντα και την κατασκευή επίπλων, τη γεωργία και τη μεταλλευτική. Συνδυασμένη έκθεση σε θόρυβο, δονήσεις και υψηλή θερμοκρασία παρατηρείται επίσης σε χυτήρια.

• Θόρυβος και ατυχήματα

Ο θόρυβος δεν βλάπτει απλώς την ακοή των εργαζομένων: μπορεί επίσης να αποτελέσει αιτία ατυχημάτων, εφόσον παρεμβαίνει στην επικοινωνία. Οι εργαζόμενοι που χρησιμοποιούν προστατευτικά μέσα της ακοής ενδέχεται να μην ακούσουν τις προφορικές οδηγίες και τις ακουστικές προειδοποιήσεις. Σε πολλά προγράμματα περιγράφεται η ανάπτυξη μιας μεθόδου πρόβλεψης της ευκρίνειας της ομιλίας και της αντίληψης ακουστικών σημάτων με ταυτόχρονη χρήση προστατευτικών μέσων της ακοής.

Οι εκπαιδευτικοί σε πολλά κράτη μέλη αναφέρουν το θόρυβο ως πρόβλημα. Σύμφωνα με τις οδηγίες της ΠΟΥ, συνιστάται στάθμη θορύβου 35 dB(A) για τις σχολικές αίθουσες. Στην πραγματικότητα, η στάθμη θορύβου στα σχολεία μπορεί να φθάσει τα 60–80 dB(A) στις κανονικές αίθουσες, ενώ μπορεί ακόμη και να υπερβεί τις οριακές τιμές στους χώρους εργασίας σχολικών εργαστηρίων και τους χώρους άθλησης. Οι μετρήσεις που πραγματοποιήθηκαν σε αίθουσες δείχνουν ότι οι ακουστικές συνθήκες επιτρέπουν να γίνει κατανοητό λιγότερο από το ήμισυ της ομιλίας.

• Μη ακουστικές επιπτώσεις στην υγεία

Υπάρχουν ενδείξεις για πολλαπλές επιπτώσεις στην υγεία από θόρυβο μεσαίας στάθμης, στις οποίες περιλαμβάνονται προβλήματα φωνής, άγχος, καρδιαγγειακές νόσοι και νευρολογικές παθήσεις. Ο θόρυβος κάτω από τα επίπεδα πρόκλησης ακουστικής βλάβης μπορεί να οδηγήσει σε μη ακουστικές επιπτώσεις στην υγεία, εάν παρεμβαίνει μακροχρόνια στον ύπνο και στη χαλάρωση, εάν παρεμποδίζει την επικοινωνία και την ευκρίνεια του λόγου, ή εάν επηρεάζει την πνευματική εργασία, η οποία απαιτεί υψηλό βαθμό προσοχής και συγκέντρωσης.

Πρόληψη

Απαιτούνται σοβαρές προσπάθειες για τη μείωση του θορύβου στους χώρους εργασίας. Σε μελέτες σχετικά με τα μέτρα ελέγχου του θορύβου στους χώρους εργασίας έχει παρατηρηθεί μια σειρά διαφορετικών προσεγγίσεων, ενώ εντοπίστηκαν ορισμένα προγράμματα αποτελεσματικής προστασίας της ακοής.

Πρόσφατη νομοθεσία για τον θόρυβο (αστικό και εργασιακό)

• **Υ.Α. 13586/724/2006 (ΦΕΚ 384/Β'/28.3.2006)** Καθορισμός μέτρων, όρων και μεθόδων για την αξιολόγηση και τη διαχείριση του θορύβου στο περιβάλλον, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2002/49/ΕΚ «σχετικά με την αξιολόγηση και τη διαχείριση του περιβαλλοντικού θορύβου» του Συμβουλίου της 25-6-2002

• **Π.Δ. 149/2006 (ΦΕΚ 159/Α'/28.7.2006)** Ελάχιστες προδιαγραφές υγείας και ασφάλειας όσον αφορά την έκθεση των εργαζομένων σε κινδύνους προερχόμενους από φυσικούς παράγοντες (θόρυβος) σε εναρμόνιση με την οδηγία 2003/10/ΕΚ

Μυοσκελετικές παθήσεις που σχετίζονται με την εργασία

Οι μυοσκελετικές παθήσεις (ΜΣΠ) είναι το συνηθέστερο πρόβλημα υγείας που σχετίζεται με την εργασία. Στην Ευρώπη των 27 το ένα τέταρτο των εργαζομένων δηλώνει ότι υποφέρει από πόνους στη ράχη και την οσφυϊκή χώρα και σχεδόν το ένα τέταρτο από μυαλγίες⁽¹⁾.

Οι ΜΣΠ είναι ζήτημα πολύ σημαντικό: επηρεάζουν την υγεία των εργαζομένων και αυξάνουν τις κοινωνικές δαπάνες⁽²⁾. Οι ΜΣΠ διαταράσσουν την ομαλή εργασία, μειώνουν την παραγωγικότητα και μπορούν να επιφέρουν απουσία από την εργασία λόγω ασθένειας αλλά και χρόνια ανικανότητα για εργασία.

Η αντιμετώπιση των ΜΣΠ προϋποθέτει την ανάληψη δράσης στο χώρο εργασίας. Καταρχάς πρέπει να ληφθούν ορισμένα προληπτικά μέτρα. Για τους εργαζομένους όμως που υποφέρουν ήδη από ΜΣΠ το ζητούμενο είναι να διατηρηθεί η απασχολησιμότητά τους, να συνεχίσουν να εργάζονται και, αν είναι απαραίτητο, να επανενταχθούν στο χώρο εργασίας.

Αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων που σχετίζονται με την εργασία

Πόνος στη ράχη:

- υπάρχουν προφανή στοιχεία ότι οι ασθενείς πρέπει να παραμένουν ενεργοί και να επιστρέφουν στις φυσιολογικές τους δραστηριότητες όσο το δυνατόν συντομότερα.
- ο συνδυασμός βέλτιστης κλινικής διαχείρισης και ενός προγράμματος αποκατάστασης και παρεμβάσεων στο χώρο εργασίας είναι αποτελεσματικότερος από μεμονωμένες παρεμβάσεις.
- μια διεπιστημονική προσέγγιση προσφέρει τα πλέον ελπιδοφόρα αποτελέσματα, αλλά θα πρέπει να εξετάζεται η σχέση κόστους - αποτελέσματος αυτών των θεραπειών.
- η προσωρινή τροποποίηση της εργασίας είναι αποτελεσματική παρέμβαση για την επιστροφή στη δουλειά, αν χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με καλή εργασιακή διαχείριση.
- κάποια στοιχεία υποστηρίζουν την αποτελεσματικότητα της θεραπείας βάσει άσκησης, της γυμναστικής για τη ράχη (back schools) αλλά και της εκπαίδευσης για την ατομική συμπεριφορά στο χώρο εργασίας μέχρι την πλήρη αποκατάσταση (συμπεριφορική θεραπεία).
- τα οσφυϊκά στηρίγματα (ζώνες πλάτης) φαίνεται ότι δεν είναι αποτελεσματικά στη δευτερεύουσα πρόληψη.

Πόνος στα άνω άκρα:

- μια διεπιστημονική προσέγγιση που να περιλαμβάνει

νε γνωστικά-συμπεριφορικά στοιχεία ίσως είναι η πιο αποτελεσματική μορφή παρέμβασης.

- υπάρχουν περιορισμένα στοιχεία σχετικά με την αποτελεσματικότητα κάποιων τεχνικών ή μηχανολογικών παρεμβάσεων όπως και θεραπευτικών ασκήσεων.
- η επιστημονική βιβλιογραφία δεν παρέχει επαρκή στοιχεία για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των διαφόρων ψυχοκοινωνικών παρεμβάσεων.

Πόνος στα κάτω άκρα:

- δεν υπάρχουν πληροφορίες σχετικά με στρατηγικές παρέμβασης που να σχετίζονται με την εργασία.
- τα αποτελέσματα μελετών που αφορούν γενικά τη θεραπεία των κάτω άκρων παρέχουν ενδείξεις ότι τα προγράμματα άσκησης μπορεί να είναι αποτελεσματικά για προβλήματα μηρών και γονάτων.

Παρότι έχουν εκπονηθεί πολλές μελέτες, τα στοιχεία για την αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων είναι σχετικά περιορισμένα. Αυτό συμβαίνει κυρίως όσον αφορά την αντιμετώπιση των συμπτωμάτων των άνω άκρων. Μια πιθανή εξήγηση γι' αυτή την ανεπάρκεια στοιχείων είναι ότι τα κριτήρια ποιότητας που εφαρμόζονται στις επιστημονικές δημοσιεύσεις ίσως να μην μπορούν να εφαρμοστούν στις συχνά πολύπλοκες παρεμβάσεις στο χώρο εργασίας. Συνεπώς οι μελέτες επιτυχών παρεμβάσεων μπορεί να μην υπάρχουν σε κάποιο επιστημονικό περιοδικό ή να θεωρούνται πολύ χαμηλής ποιότητας. **Η αξιολόγηση των παρεμβάσεων στους χώρους εργασίας πρέπει μάλλον να υιοθετήσει διαφορετικά κριτήρια για τη στήριξη των στοιχείων.** Τα κριτήρια αυτά δεν υπάρχουν προς το παρόν, αλλά **οι υπεύθυνοι για τη χάραξη πολιτικής και οι εργοδότες δεν πρέπει να αποθαρρύνονται από το να λαμβάνουν προληπτικά μέτρα απλώς και μόνο επειδή δεν υπάρχει 100 % επιστημονική απόδειξη** ότι αυτά θα έχουν αποτέλεσμα. Επιπλέον η δευτερογενής και η τριτογενής πρόληψη θα πρέπει να συνδέονται στενά με την πρωτογενή, ώστε να αποφεύγεται η επανεμφάνιση κρουσμάτων ΜΣΠ.

(1) Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για τη Βελτίωση των Συνθηκών Διαβίωσης και Εργασίας. Τέταρτη Ευρωπαϊκή Έρευνα για τις Συνθήκες Εργασίας 2007.

(2) Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία. «Thematic report on MSDs» (Θεματική έκθεση για τις μυοσκελετικές παθήσεις) 2007, υπό έκδοση.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΝΕΑ

Από την Ελλάδα και όλο τον κόσμο

ΑΘΗΝΑ: ΠΡΟΣΤΙΜΑ ΣΕ ΟΣΟΥΣ ΡΥΠΑΙΝΟΥΝ

Εκοταρεία για μια καθαρή πρωτεύουσα με πρόστιμα από 20 ως 9.000 ευρώ για όσους ρυπαίνουν. Σχετικό φυλλάδιο θα διανεμηθεί ευρέως σε σπίτια και καταστήματα της πρωτεύουσας προκειμένου κάτοικοι και επιχειρηματίες να ενημερωθούν για την προσπάθεια του δήμου. Παράλληλα, αναφέρονται οι βασικές οδηγίες ότι για παράδειγμα οι σακούλες των σκουπιδιών πρέπει να «κατεβαίνουν» στους κάδους μεταξύ 8 με 9 το βράδυ ενώ για τα ογκώδη αντικείμενα οι δημότες θα πρέπει να τηλεφωνούν πρώτα στο 195 ώστε η υπηρεσία να γνωρίζει τις προθέσεις τους και τη διεύθυνσή τους για να τα μαζέψει αμέσως. Το ενημερωτικό φυλλάδιο σε έξι γλώσσες (ελληνικά, αγγλικά, γαλλικά, αλβανικά, ρωσικά και κινεζικά) μέχρι το τέλος του μήνα θα έχει μοιραστεί σε όλα τα ακίνητα της πρωτεύουσας.

Σ' ό,τι αφορά στα πρόστιμα, οι μεγαλύτερες ποινές αφορούν στη ρύπανση μνημείων και αρχαιολογικών χώρων, ενώ δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στην παράνομη αφισκόλληση η οποία θα τιμωρείται μέχρι και με 2.000 ευρώ πρόστιμο. Επιπλέον, ο κανονισμός καθαριότητας ο οποίος ενεργοποιείται ακολουθεί σκληρή πολιτική απέναντι στις επιχειρήσεις τροφίμων οι οποίες θα πρέπει όλα τα ευπαθή προϊόντα που πετούν (κρέας, ψάρια, νωπά τρόφιμα κ.ά.) να τα συσκευάζουν σε σακούλες που θα φέρουν και το όνομα της κάθε επιχείρησης. Αν εντοπισθούν σακούλες εκτός κάδων ή σκόρπιες, τότε θα τους επιβάλλονται πρόστιμα που θα φτάνουν μέχρι και τα 6.000 ευρώ.

ΠΕΚΙΝΟ: ΚΑΤΑΡΤΗΣΗ ΤΗΣ ΠΛΑΣΤΙΚΗΣ ΣΑΚΟΥΛΑΣ

Για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος, η Κίνα απαγορεύει τη χρήση της πλαστικής σακούλας για τα ψώνια που είθισται να προσφέρουν δωρεάν τα καταστήματα στους πελάτες τους. Το νέο μέτρο θα ισχύσει από τον ερχόμενο Ιούνιο, ενώ σε σχετική κυβερνητική ανακοίνωση αναφέρεται ότι απαγορεύεται και η βιομηχανική παραγωγή σακούλας από λεπτό πλαστικό. Τέτοιες σακούλες απορρίπτονται μετά τη χρήση τους, προκαλώντας μεγάλη ρύπανση, δεδομένου ότι κατασκευάζονται από υλικό που δεν διασπάται εύκολα, ενώ και η ανακύκλωσή του είναι προβληματική. Η προτροπή προς τους καταναλωτές είναι να προτιμούν πάνινες σακούλες πολλαπλών χρήσεων ή καλάθια για να μεταφέρουν τα ψώνια τους. Σύμφωνα με τις κυβερνητικές εξαγγελίες, το μέτρο συνεπάγεται και τεράστια εξοικονόμηση ενέργειας.

ΗΠΑ: ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ ΤΣΑΝΤΩΝ

Σε μία προσπάθεια περιορισμού των συνεισφορών από τη χρήση περίπου ενός δισεκατομμυρίου πλαστικών τσαντών από τους καταναλωτές της Νέας Υόρκης, το Δημοτικό Συμβούλιο ενέκρινε πρόταση που προβλέπει ότι τα μεγάλα καταστήματα θα είναι υποχρεωμένα να εφαρμόζουν προγράμματα ανακύκλωσης.